Aſiaticis judicari poſſe ſtatuant. Gaudeant, quibus contigit hoc, quod mihi quidem negatum eſſe lubens fateor, ingenium, gaudeant ſuo bono: equidem (obteſtor) non invideo! Nolint modo mihi iraſci, qui obtuſius ingenium nactus debilitatem meam publice profiteri haud dubitem; quin utantur potius hac libri huius repetitione ipſis oblata, de poëſi Aſiatica bene merendi opportunitate, augeant noſtrum et errantem admoneant.

Potueram quidem (non nego) librum hunc copioſis additamentis augere, vel nova exempla de variis poematum Arabicorum generibus in notas transſcribendo quae et a me lecta et ab auctore praetermiſſa ſunt, vel caput illud, quod noſter obiter tantum tetigit, de poëtis Aſiaticis vel ſupplendo, vel ex ſchedis meis denuo elaborando, et id genus alia. Verum illud inter inutilia referebam, hoc vero quo minus facerem, prohibebar ex altera parte argumenti amplitudine, ex altera brevitate, cui ſtudendum erat, ne in magnam molem excreſceret liber, eiusque

maius

cordatorum ut caveatur, inprimis eſt hiſtoriarum Aſiaticarum cultura commendanda, quae et aditum ad immortalitatem recludit, et natura ſua eſt longe jucundiſſima. Mihi certe gentium Aſiaticarum hiſtorias perluſtranti, haeret ſemper animus atque anceps in diverſas partes trahitur. Iam enim fertur ad amorem venerationemque, iam ad miſerationem et dolorem rapitur, iam horret, ſtupet. Quis quaeſo non miretur immenſum illud Arabum imperium, πρὸς μὲν τὴν μεσημβρίαν ἐκτεταμένον, ut cum Xenophonte loquar, μέχρις οὗ διὰ καῦμα οὐ δύνανται οἰκεῖν οἱ ἄνθρωποι, πρὸς δὲ ἄρκτον, μέχρις ὅτου διὰ χεῖμα: cuius prima eaque exilia fundamenta vix ante dimidium ſeculum jecerat homo lepidus, ridiculus, delirio ſaepe correptus, deriſus ab aliis, ab aliis pro divino habitus? Quis non ſtupeat Thogrulum, Dſchen Kiſum, Timurum, totius Orientis ab ultima Sina ad Aegyptum usque, Pontum, Ruſſiam domitores? Porro, quis poteſt a diris temperare, ubi ad Turcarum res geſtas pervenerit, qui, quocunque terrarum arma tulerunt, omnia, quae magna, praeclara, laudabilia

چو شاه جهاندار بنمود روی
زمین را ببوسید و شد پیش اوی
منوچهر برخواست از تخت عاج
ز یاقوت و پیروزه بر سرش تاج
بپرسید بسیار و بنواختش
بر خویش بر تخت بنشاختش
وزان گرگساران و جنگ آوران
وزان نره دیوان مازندران
بپرسید بسیار وشد شاد خرم
سپهبد یکایک همه یاد کرد
که شاهان بزی شاه تا جاودان
زجان تو کوته بد بدگمان
برفتم بدان شهر دیوان نر
چه دیوان که شیران پرخاشخر
ز اسبان تازی تکاورتر اند
ز گردان ایران دلاورتر اند
296 سپاهی که سگسار خوانند شان
پلنگان جنگی گمانند شان
ز من چون بدیشان رسید آگهی
ز آواز من مغز شان شد تهی

اين الذين وجوههم كانت تلالا كالزهور*
اهل السعادة والحجي وذو السيادة والوقور*
والمطعموا بدر السماء والمخجلوا فيض البحور*
وسقتهم ريح الفناء سقي الرمال يد الدبور*
318 اين البدور ومن غدا للقلب افراحا ونور*
كانوا اذا رفع الحجاب وزحزحت عنهم ستور*
تلقي الدنيا قد اشرقت كالشمس من سجف الخدور*
من كل ظبي احور او ظبية تزري بحور*
نشر الجمال عليهم ثوب الدلال على حبور*
فلتهم مهج الوري من شر احداث الدهور*
كانوا اذا سكنوا مكانا حركوه من السرور*
كانوا على وجه الدنيا حدقا وللاحداق نور*
وحدايقا لرياضها وعلى حدايقها زهور*

بينماهم

"Cùm adhuc eſſent ebrii, cum ſe extulit fallax eorum et grata protervitas,

"Dum aetas vigebat, et fortuna iis rerum dominatum concedebat,

"Ecce, venit mortis pocillator, et ad eos exitii cyathos attulit,

"Et irrigavit vitarum eorum hortulos ſcypho, qui omnes ad nihilum redegit.

"Reliquerunt ampla palatia, in ſepulchra anguſta compulſi;

"Et pocula diſceſſûs eorum praebuit abſinthium unicuique amico dolore affecto,

"Qui ob triſtitiam ſinum lacerat, et ob eorum deſiderium percutit pectus.

"Si utilia eſſent dona, aut ſi valerent vota,

"Certè illos redimerent ac ſervarent et ſtudioſâ curâ cuſtodirent.

"Jam verò terram incolunt; perierunt illae ſuavitates ac ſcientiae;

"Veſcitur iis exitii vermis, et ſcindit eos ut mactanda pecora: 322

"Attriti jacent ſub terrâ, ubi manebunt uſque ad judicii ultimi diem.

"Venit amicus eorum, ut eos alloquatur, et ſepulchrum jugiter viſitat;

וחרב שאול לא תשוב ריקם:
שאול ויהונתן הנאהבים
והנעימם בחייהם
ובמותם לא נפרדו
מנשרים קלו מאריות גברו:
בנות ישראל אל שאול בכינה
המלבשכם שני עם עדנים
המעלה עדי זהב על לבושכן:
איך נפלו גברים בתוך המלחמה
יהונתן על במותיך חלל:
צר לי עליך אחי יהונתן
נעמת לי מאד נפלאתה
אהבתך לי מאהבת נשים:
איך נפלו גבורים 329
ויאבדו כלי מלחמה:

Elegiae hujus *παράφρασιν* quandam *Graecam*, quam, cùm essem peradolescens, contexui, liceat hoc loco apponere:

Ὤ μοι ἐγὼ, θανέτην ἄρ' ἐν οὔρεσιν αἰπεινοῖσιν
Ὀφθαλμὼ λαοῖο, δύ' Ἰσραῆλος ἀώτω;
Κατθανέτην ἐν ὄρεσσιν ἀκηδέε. σὺν τ' ἄρα κείνοιν
Εἴ καλὸν, εἰ τιμῆεν ἔτ', ἀγλαὸν εἴ τι πέφυκεν,
Κάτθανεν, εἰ λαμπρὸν χαρίτεσσιν. κάτθανε κείνοιν
Σύν τε φιλοφροσύνῃ, σὺν τ' ἀγλαΐης γλυκοέσσης

Ἄνθεα,

Veteres *Arabum* sententiae sunt innumerae; et permulta sunt volumina, quae امثال, sive *Sententias*, complectuntur *. Praetereà etiam nunc (ut ab homine *Syro* audivi) *Arabes* memoriter recitari solent proverbia sapientiae plenissima, cujusmodi sunt,

الضحك بلا سبب من قلة الادب

"Risus ineptus rusticitatis est indicium."

القول كالحلب ليس له ردّ
فكيف يردّ الحالب اللبنا

"Verbum lacti simile est, reverti nequit;
"Quomodo enim is, qui mulxit, lac potest reddere?

Et illud *Persicum* de Fortunae inconstantiâ,

اين فلك همچو شيشهٔ ساعتست
ساعتي زير وساعتي زبرست *

"Res humanae vitri horarii sunt similes, 334
"Quod unâ horâ inferius est, et alterâ superius."

& tetrastichon illud.

دنيا مثال بحر عميق است پر نهنگ
آسوده عارفان كه گرفتند ساحلي

 دنيا

* Huius generis proverbia qui cupiat, adeat Specimen Proverbiorum Meidanii ex versione Pocockiana ab Henrico Alberto Schultensio editum Londini apud Io. Richardson MDCCLXXIII, 4° E.

337 "In tristitiae mare avaritiae causâ: ut urinator madidos habens oculos,
"Ne te immergas; à gemmâ regiâ recede."

His addam versûs elegantissimos, qui principi perillustri *Shemselmaáli* * ascribuntur:

الدهر يومان ذا صفو وذا كدر
والعيش شطران ذا امن وذا حذر *
قل للذي بصروف الدهر عيّرنا
هل عاند الدهر الا من له خطر *
اما تري البحر تعلو فوقه جيف
ويستقرّ باقصي قعره الدرر *
اما تري الريح ان هبّت عواصفه
فليس يقصف الا عالي الشجر *
وكم علي الارض من خضر ويابسة
وليس يرجم الا من له ثمر *
وفي السماء نجوم ما لها عدد
وليس

* Schams almaali Kabus, شمس المعالي قابوس بن وشكمير, Georgianae جرجان princeps, an. H. 403, Chr. 1012, interfectus est, quoniam, auctore Abulfaradschio disciplina usus est in subditos suos paullo severiori. "Egregie, ut cum Gregorio Barhebraeo edit. Pocockii p. 334. loquar, litteris humanioribus instructus fuit, multaeque scientiae. Epistolas reliquit et carmina praeclara. Astronomiam etiam aliasque litteras calluit". v. etiam Herbelot B. Or. s. v. Cabus. p. 223. b. 224. a. E.

لبست من المذلة يا ابن بهر

ثياباً لا تخلعن ما تلاهلا

"Eradicet te Deus, ignave miles! 391
"Nunquam te irrigent matutinae nubis guttae!
"Neu fundat pluviam nubes super domicilia tribûs,
"Ubi tu commoraris, neu virescant eorum colles!
"Induisti, O fili Bâder, ignominiae
"Pallium, nec te deseret illam secuturae miseriae."

Hujus libri quartum decimum solummodò volu- 392
men mihi videre contigit. Nihil est elegans, nihil magnificum, quod huic operi deesse putem. Ita sanè excelsum est in eo dicendi genus, ita varium, ita periculosum, ut non verear eum inter poemata perfectissima recensere. Heros eximius qui in eo laudatur, idem est ille *Antara*, qui carminum *Moallakat*, ut appellantur, quintum composuit [a]; fuit autem Abla regis filia formosissima, quam perditè amavisse dicitur. In istius voluminis, quod legi, primo folio, satyra est admirabilis, quam cecinisse dicuntur Ablae ancillae in vituperium Amári, qui etiam illam amavit. Carmen integrum apponam:

عمارة دع هوى الخود الرداح

ودع عنك التعرض للملاح

 فانك

[a] Vide Caput Tertium, pag. 84.